

2020-06-16

Hur minskar vi risken för medarbetare att smittas av covid-19?

Stöd till dig som ska göra riskbedömning inom omsorgsboende, hemtjänsten och liknande verksamheter.

Det nya coronaviruset SARS-CoV-2 (covid-19) är en arbetsmiljörisk. Det här dokumentet är framtaget som en hjälp till dig som är ansvarig för arbetsmiljön inom omsorgsboende, hemtjänsten och liknande verksamheter, och behöver hantera riskerna som covid-19 medför.

Den första delen sammanfattar vilka regler från Arbetsmiljöverket som gäller och var du hittar dem. Sedan följer tips inför genomförande av en riskbedömning, en beskrivning av olika typer av skyddsutrustning samt information om en checklista som tar upp de viktiga delarna i en riskbedömning.

Arbetsmiljöverkets regler som berör covid-19

Systematiskt arbetsmiljöarbete – en bra grund

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är grunden för en god arbetsmiljö för personalen. Reglerna om detta finns sammanfattade i Arbetsmiljöverkets föreskrifter ”Systematiskt arbetsmiljöarbete” (AFS 2001:1). Denna kan, liksom övriga aktuella föreskrifter laddas ned från Arbetsmiljöverkets hemsida (www.av.se).

I föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete finns bl.a. krav på att arbetsgivaren regelbundet ska göra riskbedömningar. Dessa har som mål att stödja chefer och personal i arbetet med att utarbeta rutiner som gör att ingen ska skadas, eller känna oro för att skadas i arbetet. I detta fall av covid-19.

Följande föreskrifter från Arbetsmiljöverket är aktuella:

- Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)
- Smittrisker (AFS 2018:4) med tillägg efter beslut den 6 april 2020. Då beslutades att föreskrifterna ska ändras genom att bilaga 1 B även ska innehålla uppgift om smittämne SARS-CoV-2, som orsakar sjukdom covid-19. Smittämnets riskklass är 3.
- Utförande av personlig skyddsutrustning (AFS 1996:7), föreskrifter (gäller utrustning som kommit ut på marknaden före 21 april 2018).
OBS. Arbetsmiljöverket har under rådande förhållanden frångått kravet på CE-märkning av personlig skyddsutrustning, men skyddsutrustningen ska ha godkännande från Arbetsmiljöverket för att få användas.

Arbetsgivarens ansvar

Riskbedömningen gäller arbetstagare som i sitt arbete kommer i kontakt med personer som är, eller misstänks vara, smittade med coronavirus, t.ex. på omsorgsboenden, inom hemtjänst och liknande i kommunal eller privat regi. *Personalen* omfattas av arbetsmiljölagstiftningen.

För *boende* på omsorgsboenden respektive *brukare* i hemtjänsten gäller annat regelverk.

En mycket viktig fråga på boenden och inom hemtjänsten är också att personalen inte ska smitta de boende/brukarna. Denna frågeställning tas inte upp i denna riskbedömning, men måste tas upp och behandlas i personalgruppen.

Här gäller i första hand Folkhälsomyndighetens råd

- stanna hemma om du är sjuk
- tvätta händerna
- håll avstånd

För att skydda de boende/brukarna kan personalen använda visir och munskydd.

Arbetsgivaren har ansvaret för personalens arbetsmiljö. Det är arbetsgivaren som är ansvarig för att riskbedömningen genomförs och att all personal får reda på vad som framkommer i riskbedömningen. Arbetsgivaren har också ansvar för att personalen följer de regler som framkommer t.ex. vad gäller användning av skyddsutrustning. Med fördel genomförs riskbedömningen tillsammans med företagets skyddskommitté (arbetsmiljöansvarig, personal och skyddsombud).

Arbetsgivaren kan också ta hjälp av företagshälsovården. I fallet med risk för smitta av coronavirus är det lämpligt att både teknisk personal (arbetsmiljöingenjör) och medicinsk personal (företagsläkare, företagssjuksköterska) medverkar om arbetsgivaren saknar egen kompetens. Arbetsmiljöingenjörer har kunskaper om riskbedömning, personlig skyddsutrustning samt regler och föreskrifter. Den medicinska personalen är experter på smittspridning, hygienföreskrifter etc.

Covid-19 är sedan 6 april 2020 klassat som smittämne i riskklass 3 (näst högsta riskklassen).

Definitionen för smittämne klass 3 anges i AFS 2018:4, 4§:

”Smittämne som kan orsaka allvarliga sjukdomar hos människor och kan utgöra en allvarlig fara för arbetstagare. Ofta finns effektiv behandling, eller förebyggande åtgärder, som vaccination. Det kan finnas risk för spridning ut till samhället.”

Det är viktigt att avsätta tid för att genomföra riskbedömningen och utarbeta rutiner.

Utdrag från Arbetsmiljöverkets föreskrifter ”Smittrisker”

Som grund för riskbedömningen kan man utgå från föreskrifterna Smittrisker (AFS 2018:4). Här nedan finns utdrag ur föreskrifterna som kan vara till stöd.

Föreskrifterna kan laddas ner i sin helhet från Arbetsmiljöverkets hemsida (www.av.se) eller beställas i tryckt form. Några kommentarer finns i kursiv stil.

<p>Undersöka och riskbedöma arbetet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 6 § När arbetstagare har arbetsmoment med smittrisk, ska arbetsgivaren, i sin undersökning och riskbedömning av arbetsförhållandena, särskilt ta hänsyn till: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vilka arbetsmoment som kan innebära smittrisk. 2. Hur smittämnen skulle kunna orsaka infektion. 3. Vilka och hur allvarliga konsekvenser det kan få för den enskilde arbetstagaren att bli utsatt för smittämnen. 4. Under hur lång tid arbetstagare riskerar att utsättas för smittämnen i arbetet.
<p>Förebyggande åtgärder</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 7 § På arbetsställen där det finns smittrisk ska arbetsgivaren vidta åtgärder för att undvika att smittämnen sprids, och se till att antalet arbetstagare som riskerar att utsättas för smittämnen hålls så lågt som möjligt. <p>8 § Arbetsgivaren ska se till att den dekontaminering* som behövs sker så snart som möjligt, med de medel och metoder som är anpassade efter behovet.</p> <p>(* dekontaminering = metod för att avdöda, inaktivera eller reducera mängden av smittämnen så att de inte orsakar ohälsa.)</p> <p>9 § Arbetsgivaren ska se till att arbetstagare kan tvätta eller desinfektera händerna, i arbeten med smittrisk.</p> <p>Arbetsgivaren ska också vidta åtgärder för att se till att arbetstagare inte äter eller dricker i utrymmen med smittrisk.</p>
<p>Dokumentera oönskad händelse med konstaterad exponering för smittämnen i riskklass 3 och 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 11 § Arbetsgivaren ska dokumentera när exponering för smittämnen i riskklass 3 eller 4 har konstaterats i samband med tillbud, olyckor eller andra oönskade händelser. (Mer information om vad som ska finnas med i dokumentation finns i föreskrifterna. Denna paragraf är direkt straffsanktionerad, vilket innebär att en sanktionsavgift omgående kan utkrävas om paragrafen inte följs.)
<p>Arbete med risk för kontakt med kroppsvätskor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildning för arbetstagare <p>13 § Arbetsgivaren ska se till att arbetstagare, som kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor från människor, får särskild utbildning om de smittrisker som kan förekomma i verksamheten /...../ Arbetsgivaren ska se till att arbetstagare får utbildningen innan de börjar sitt arbete. (Mer information och krav på utbildningsinnehåll framkommer i föreskrifterna. Utbildningsmaterial finns framtaget, se referenslistan.)</p>

<p>Särskilda hygienåtgärder</p>	<ul style="list-style-type: none"> 14 § Arbetsgivaren ska se till att särskilda hygienåtgärder tillämpas, utöver de i 7-9 §§, inom verksamheter där man kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor från människor. (I 14§ framgår mer detaljerat vad hygienåtgärderna minst ska omfatta) /.../ Vid vård och omvårdnad av människor som är eller misstänks vara smittade med smittämnen i riskklass 3 eller 4, ska arbetsgivaren se till att de skyddsåtgärder som behövs enligt resultatet av riskbedömningen väljs och tillämpas. <p>De särskilda hygienåtgärderna ska minst omfatta följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Händerna ska desinfekteras före rent och efter orent arbete samt efter att skyddshandskar har använts. Om det behövs ska händerna tvättas med tvål och vatten innan de desinfekteras. 2. Händerna ska vara fria från smycken och liknande när handtvätt och handdesinfektion utförs. 3. Tekniska hjälpmedel som behövs för att förebygga smittrisker ska användas. 4-6. Information om man arbetar med vassa föremål som är avsedda att användas på människor och som kan komma i kontakt med kroppsvätskor. 7. Vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med kroppsvätskor ska personlig skyddsutrustning användas, så som engångsskyddshandskar och visir. 8. Vid arbetsmoment som innebär risk för allvarlig luftburen smitta ska andningsskydd användas.
<p>Arbetskläder</p>	<ul style="list-style-type: none"> 16 § För de arbetstagare som omfattas av Socialstyrelsens krav på arbetskläder enligt Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg ska arbetsgivaren se till att arbetstagare tar av arbetskläderna när arbetsdagen är slut. <p>Arbetsgivaren ansvarar för att arbetskläder som är använda hålls åtskilda från andra kläder, tvättas i minst 60°C och förstörs vid behov.</p>
<p>Skyddsåtgärder vid vård av människor eller djur med smittämnen i riskklass 3 och 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> 17 § Vid vård och omvårdnad av människor som är eller misstänks vara smittade med smittämnen i riskklass 3 eller 4, ska arbetsgivaren se till att de skyddsåtgärder som behövs enligt resultatet av riskbedömningen väljs och tillämpas. (Här finns konkreta punkter med skyddsåtgärder som ska tillämpas vad gäller t.ex. ventilation).

Bilagor:

Bilaga 1 Folkhälsomyndighetens information om hur Covid-19 smittar.

Bilaga 2 Information om andningsskydd, munskydd och visir

Bilaga 3 Exempel på en ifylld checklista

Bilaga 4 Råd om handskar för dig som arbetar i hemtjänsten

Inför riskbedömningen – detta är bra att tänka igenom

- Vilken verksamhet gäller riskbedömningen för? Vilken personalgrupp kan vara, eller komma att vara utsatt för risk att smittas. Det kan se olika ut för olika personalgrupper.
- För många av arbetsplatserna kan två olika frågeställningar vara aktuella. Hur ska personalen skyddas, och hur ska man undvika att personalen smittar friska boenden/brukare?
(Arbetsmiljölagens krav på riskbedömning gäller för personalen, medan annat regelverk gäller för brukare/boende etc.).
- Tänk igenom vilka regler och rutiner som snabbt behöver införas vid misstänkt/bekräftad smitta.
- Är all personal utbildad och uppdaterad i frågor kring smittspridning och hygien?
- Kan arbetet organiseras så att boende/brukare får hjälp av så få olika personer som möjligt?
- Kan speciellt erfaren personal arbeta hos boende/brukare som insjuknat eller misstänks insjuknat i Covid-19? Hur kan man organisera arbetet så att denna personal inte riskerar att överföra smitta till de som är friska?
- Går det att ha utbildad personal i reserv om ordinarie personal blir sjuka?
- Är det möjligt att separera arbetsuppgifter vid dubbelbemanning?
Kan en person ha närkontakt med den smittade/misstänkt smittade boende/brukaren medan en annan sköter övriga uppgifter som inte kräver närkontakt med den smittade/misstänkt smittade?
- Har ni i samarbete med personal och skyddsombud bestämt vilken skyddsutrustning som behövs vid olika arbetsmoment
(heltäckande skyddskläder – plastförkläde, handskar, visir, andningsskydd, munskydd)?
- Är personalen utbildad i säker användning av skyddsutrustning?
Känner de till att skägg eller skäggstubb gör att andningsskyddet fungerar sämre, att det ska testas om det sluter tätt mot ansiktet, och att det ska tas på och av på ett visst sätt?
- Finns rutiner för omhändertagande av skyddsutrustning efter besök hos boende/brukare?
- Finns beredskap för "oväntade händelser"
(t.ex. smittad person ramlar ur sängen och behöver snabb hjälp)?
- Finns rutiner om brukaren/den boende pga. medicinska tillstånd inte följer de uppgjorda reglerna för att hålla avstånd, stanna på sitt rum etc.
- Finns rutiner för om "icke önskvärd person" uppehåller sig i den boendes/brukarens hem?
- Hur informeras boende/brukare om varför nya rutiner införts?
- Hur informeras anhöriga om boendes/brukarens hälsa?
Särskilt viktigt för arbetsplatser där det råder besöksförbud.

Verktyg för riskbedömning

På Prevents hemsida finns en *checklista*

för att undersöka det nya coronavirusets påverkan på arbetsmiljön:

<https://www.prevent.se/checklistor/amne/list/217-corona-och-covid-19/>

Om du har tänkt igenom ovanstående punkter bör du kunna fylla i listan.

I bilaga 3 finns ett exempel på hur en ifylld checklista kan se ut.

Riskbedömningen - ett levande dokument

När man genomfört en riskbedömning och har utarbetat rutiner och samtliga arbetstagare har möjlighet att arbeta efter dessa med avsedd skyddsutrustning, bedöms smittriskerna för personalen vara liten.

Riskbedömning och rutindokument ska revideras regelbundet eftersom arbetets förutsättningar förändras och nya rekommendationer kan komma från Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter.

Rutinerna behöver också regelbundet stämmas av med berörd personal och finnas tillgängliga. Rutiner ska finnas även för detta! Involvera skyddsombud på arbetsplatsen vid framtagandet och revidering av rutinerna.

Företagshälsovården kan vara till stöd och hjälp i arbetet, både vid framtagande av riskbedömningar och rutiner, liksom vid medicinska frågeställningar eller behov av samtalsstöd till chefer och personal.

Mer information om arbetsmiljö och covid-19

Folkhälsomyndighetens information med anledning av pandemin

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/>

Arbetsmiljöverkets information om covid-19 i arbetsmiljön

<https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/sjukdomar-smitta-och-mikrobiologiska-risker/smittrisker-i-arbetsmiljon/coronaviruset/>

Arbetsmiljöverkets föreskrifter "Smittrisker" AFS 2018:4

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/smittrisker-afs-20184/>

Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2015-5-10.pdf>

Socialstyrelsens utbildning till personal inom vård och omsorg

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/kompletteringsutbildning-varld-omsorg-covid19.pdf>

Socialstyrelsens kunskapsstöd om arbetsätt

för kommunal hälso- och sjukvård vid covid-19

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/arbetsatt-kommunal-halso-och-sjukvard-covid19.pdf>

Prevents checklista om Corona och covid-19

<https://www.prevent.se/checklistor/amne/list/217-corona-och-covid-19/>

Vårdgivarguidens information om

omhändertagande av patient med feber eller luftvägssymtom

<https://vardgivarguiden.se/globalassets/kunskapsstod/vardhygien/smittamne-handlingsprogram-och-riktlinjer/omhandertagande-av-patient-med-feber-eller-luftvagssymtom.pdf>

Sunt arbetslivs råd om riskbedömning

<https://www.suntarbetsliv.se/verktyg/arbetsmiljoarbete-i-tider-av-corona/>

Information om hur man använder andningsskydd i arbetsmiljö

<http://www.andningsskydd.nu/>

Denna skrift bygger på kunskapsläget i juni 2020.

Informationen kan komma att revideras efter hand.

Uppdateringar kommer då att läggas upp på vår hemsida (*cammsll.se*).

På hemsidan finns också information om andra arbetsmiljöproblem som kan vara aktuella i samband med den pågående pandemin. Det gäller t.ex. val av skyddshandskar och råd om personalen arbetar hemifrån.

Tillsammans kan vi bromsa smittan!

Det är allas ansvar att hindra spridningen av **COVID-19**.

Här kommer några viktiga saker som alla kan göra:

Stanna hemma även om du bara känner dig lite förkyld.

Tvätta händerna ofta med tvål och vatten i minst 20 sekunder.

Håll avstånd till andra både inomhus och utomhus.

Håll avstånd till andra på bussen, tåget, tunnelbanan, spårvagnen och andra allmänna färdmedel.

Undvik fester, begravningar, dop, kalas eller bröllop.

Håll avstånd till andra på idrottsplatser, badhus och gym och undvik att byta om i allmänna omklädningsrum.

Res inte i rusningstid om du kan undvika det.

Res bara om det är nödvändigt.

Är du 70 år eller äldre är det extra viktigt att du undviker platser där människor samlas och att du begränsar dina fysiska kontakter.

Detta är en sammanfattning av Föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m. (HSLF-FS 2020:12)

Andningsskydd, munskydd eller visir -

när ska man välja det ena och det andra
för att inte riskera att bli smittad av coronaviruset?

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter "Smittrisker" (AFS 2018:4) står;
"Vid arbetsmoment som innebär risk för allvarlig luftburen smitta ska andningsskydd användas." (§14 punkt 8)

Ett korrekt använt andningsskydd skyddar bäraren mot inandning av vätskedroppar och aerosoler som kan innehålla virus. Det används därför i första hand för att skydda bäraren från att bli smittad. Andningsskyddet ska vara märkt med FFP3 (eller FFP2, som har en något lägre skyddsklass). Vanligast är andningsskydd av engångstyp och dessa ska inte återanvändas utan slängas när de har tagits av. Tänk på att det kan finnas virus på utsidan av andningsskyddet. Det ska finnas rutiner för hur man tar på och av andningsskydd, och hur de ska kasseras.

**Andningsskydd
engångsmask**

Det finns också andningsskydd som återanvänds och där man byter filter vid behov (halvmask eller helmask). Dessa masker är personliga och ska inte lånas ut, och efter varje användning behöver masken desinficeras. Var försiktig med filtret som kan förstöras av desinfektionsmedlet.

**Andningsskydd
helmask**

För att vara säker på att andningsskyddet fungerar på rätt sätt ska ett läckagetest utföras enligt tillverkarens anvisningar. Skägg kan göra att andningsskyddet inte sluter tätt vilket innebär risk för smitta.

Många andningsskydd har en utandningsventil för att underlätta andningen i masken. Om den som bär mask är smittsam innebär det att virus kan spridas via utandningsventilen. För att vara säker på att inte smitta andra, används mask utan utandningsventil eller med täckt utandningsventil som filtrerar utandningsluften.

Bra information om andningsskydd finns via länken
<http://www.andningsskydd.nu/>

Ett munskydd är det som vanligen används inom sjukvård och tandvård. Det ger bäraren ett sämre skydd mot aerosolburen smitta jämfört med andningsskydd eftersom det inte sluter tätt mot huden. Den som bär munskydd är skyddad mot stänk mot mun och näsa om någon annan t.ex. nyser eller hostar. Förutom stänk finns dock risk att också mindre luftburna partiklar bildas som kan komma innanför munskyddet eftersom det inte är tättslutande. Munskyddet ska vara vätskeresistent och vara märkt IIR (2R).

Munskydd

Räcker det med ett visir som skydd?

Ett visir ger inte ett tillräckligt skydd mot inandning av aerosol eller droppar som kan innehålla virus eftersom luften inte filtreras utan kommer in vid sidan av visiret. Men det kan t.ex. förhindra stänk i ansiktet vid nära kontakt med någon som pratar, nyser eller hostar. För att säkert förhindra smitta behöver visiret kombineras med ett andningsskydd.

Visir

Ska man använda visir och andningsskydd eller visir och munskydd vid nära kontakt med smittad eller misstänkt smittad brukare?

- I Arbetsmiljöverkets föreskrift "Smittrisker" anges att andningsskydd ska användas vid risk för smitta i riskklass 3. Det gäller om smittan är luftburen, och för coronaviruset anges att den framförallt överförs genom droppsmitta, men sannolikt överförs virus även genom luftburen smitta. Enligt försiktighetsprincipen ska därför i första hand visir och andningsskydd användas.
- Vid brist på andningsskydd kan man, i väntan på att andningsskydd finns tillgängliga, använda visir och vätskeresistent kirurgiskt munskydd. Detta ska då ses som ett tillfälligt avsteg från visir och andningsskydd som ger ett bättre skydd.

Observera att ovanstående råd gäller för att personalen inte ska bli smittad av person som är eller misstänks vara smittad av coronaviruset.

För att undvika att smitta annan person om du själv skulle vara smittad, eller just har vårdat en smittad person, gäller i första hand basala hygienrutiner kombinerat med av huvudmannen överenskommen skyddsutrustning.

	Dokumentnamn Corona och covid-19	
Företag Vännernas äldreboende	Datum 2020-06-05	Version version 1
Deltagare Skyddsombud, sjuksköterska på avdelning 1, arbetsledare på avdelning 2	Framtagen av Anna Andersson	Godkänd av
Beskrivning Använd checklistan för att undersöka det nya coronavirusets (SARS CoV-2) påverkan på arbetsmiljön. Det nya coronaviruset klassas som ett smittämne i riskklass 3* enligt Folkhälsomyndigheten. Checklistan innehåller även frågor om hantering av sjukdomen covid-19 på och utanför arbetsplatsen. Checklistan innehåller frågor om smittrisker, men även om hur arbetsgivaren hanterar frågor som kommunikation, distansarbete, kunskaper och oro. Det är lämpligt att chef och skyddsombud går igenom checklistan tillsammans. OBSERVERA att checklistan och riskbedömningar / handlingsplaner troligtvis behöver ses över och upprepas ett flertal gånger, speciellt då nya fakta och forskningsrön framkommer efter hand. <i>*) Riskklass 3 definieras i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om smittrisker som "Smittämne som kan orsaka allvarliga sjukdomar hos människor och kan utgöra en allvarlig fara för arbetstagare. Ofta finns effektiv behandling, eller förebyggande åtgärder, som vaccination. Det kan finnas risk för spridning ut till samhället."</i>	Listan baseras på följande föreskrifter AFS 2018:4 Smittrisker AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)	

Fråga	Ja	Nej	Ej rel.	Riskbedömning			Kommentar och åtgärd	Ansvarig för utförande	Klart när?	Kontroll utförd. Datum.
				låg	med	hög				
1. Ingår undersökning av risk för coronasmitta i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM)?	X						Olika för olika medarbetare. De med direktkontakt med boende (omvårdnadspersonal, arbetsterapeut, sköterskor) har större risk. Administrativ personal mindre risk.	Anna Andersson (AA)	2020-06-05	
2. Har riskbedömning gjorts för:										
A. vilka arbetsmoment som kan innebära smittrisk?	X					X	För personal som arbetar direkt med boende och där det finns konstaterad smitta, eller misstanke om smitta, har i omvårdnadssituationer där man är närmare boende än 2 meter en hög risk. Akuta situationer kan också uppstå om en smittad/misstänkt smittad ramlar och behöver snabb hjälp, eller om någon på demens-avdelningen t.ex. plötsligt ska ha närkontakt. Rutiner för skyddutrustning se fråga 4g.	AA	2020-06-05	

B. vilka arbetsmoment som inte kan innebära smittrisk?	X				X	<p>För personal som arbetar direkt med boende och där det INTE finns konstaterad smitta, eller misstanke om smitta, har i omvårdnadssituationer där man är närmare boende än 2 meter en viss risk, eftersom man kan bära på viruset utan att ha symptom. Oklart hur smittsam man är då.</p> <p>Om möjligt använd visir och munskydd vid mycket nära kontakt t.ex. toaletthjälp, dusch, tandborstning, mathjälp.</p>	AA	2020-06-05	
C. riskgruppers risk att smittas?	X				X	<p>Samtal med personalen som kommer i direkt kontakt med boende för att efterhöra om de anser sig tillhöra någon riskgrupp (givetvis frivilligt om det vill lämna medicinska uppgifter till mig).</p> <p>Diskussion sedan runt enskilda fall hur vi ska hantera detta. Företagsläkaren kan vara behjälplig vid behov.</p>	AA	2020-06-19	

<p>D. de egna arbetstagarnas, inhyrdas samt elevers risk att smittas?</p>	X			X		<p>Inringd timanställd personal ingår i en pool.</p> <p>Kallas hit för att få utbildning och information om riskbedömningen (betald arbetstid) för att ha kunskap.</p> <p>Sätts i första hand in för att arbeta med boende utan smitta och får i första hand arbeta parallellt med ordinarie personal.</p>	AA	2020-06-19	
<p>E. kunders, leverantörers, klienters, patienters, tredje mans risk att smittas?</p>	X		X			<p>Besöksförbud på boendet. Leveranser till ytterdörr där personal hämtar. I samband med palliativ vård av boende finns möjlighet till besök av anhörig.</p> <p>Vid misstänkt smitta får anhörig då tillgång till skyddsutrustning och information om hur den används av den sjukas kontaktperson.</p> <p>Sedan en tid har vi utomhusbesök av anhöriga med plexiglasskärm. Personal övervakar så att ingen direktkontakt sker.</p>	AA		

F. arbetstagare som arbetar utomlands och som eventuellt behöver hanteras på ett särskilt sätt och som behöver särskild information?			X							
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

3. Finns det en skriftlig handlingsplan för den riskbedömning som är gjord samt de åtgärder som ska sättas in?	X						Detta dokument ses som en handlingsplan där det framgår när åtgärder ska genomföras.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Har arbetstagarna fått information om:										
A. vilka symtom covid-19 ger?	X						All personal har fått information om symptom och hur smitta sprids på arbetsplatsträff. Varje avdelning har tillgång till dator och uppmanas att gå in på folkhälsoinstitutet och socialstyrelsens hemsidor om de vill ha mer information. Stående punkt på de personalmöten som är varje vecka. Information finns också i pärm på avdelningen där all personal ska hålla sig uppdaterad.	AA		

B. hur smittan sprids?	X								
C. hur lång inkubationstid covid-19 har?	X								
D. hur smittspridning undviks (avstånd, handhygien etc.)?	X					All personal har åter fått en genomgång av "Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg" samt påminnelse om Folkhälsomyndighetens råd om handtvätt och avstånd.	AA		
E. vilka hygienåtgärder som ska följas och hur de ska utföras?	X					För icke smittade följ ordinarie hygienåtgärder gällande klädsel, skyddsförkläde, handskar, handtvätt/desinfektion etc. För kontakt med smittade/misstänkt smittade gäller strängare hygienkrav och krav på andningsskydd/visir och att inte sprida smitta från smittad person till andra. Se separat information i pärm på avdelningen som uppdateras vid behov.	AA	2020-06-05	
F. hur arbetskläder ska förvaras och tvättas?	X				X	Enligt Socialstyrelsens hygienregler - rena kläder varje dag. Tvättas i 60 grader (krav från Arbetsmiljöverket). Ingen får ta hem sina arbetskläder.	AA	2020-06-05	

<p>G. vilken eventuell skyddsutrustning som ska användas för att undvika smitta (kläder, handskar, visir, munskydd, andningsskydd etc.)?</p>	X				X	<p>Vid nära arbete med smittade/misstänkt smittade gäller följande: heltäckande plastförkläde, andningsskydd, visir, plasthanskar. Allt kasseras efter varje "nära kontakt" med den smittade/misstänkt smittade. Skyddsutrustningen ska betraktas som smittfarlig och genast slängas i speciell soppåse som försluts. Visir ska spritas och återanvändas.</p> <p>Genomgång om hur man använder andningsskydd beställs från företagshälsovården, liksom information om hur man tar av skyddsutrustning och slänger den. Vid minsta anledning att misstänka smitta hos boende (feber, hosta, magproblem etc) ska full skyddsutrustning användas till dess provtagning är utförd och eventuell smitta kan avfärdas. Testning av boende görs av sköterskan och till provsvar kommer betraktas den boende som smittad. När det inte finns misstanke om smitta bör visir användas, gärna tillsammans med enklare munskydd. Detta i första hand för att hindra att smitta kommer in på boendet. Vid hög inomhustemperatur kan det finnas behov av att använda kylvästar för personal som arbetar med skyddsutrustning.</p>	AA	2020-06-05	
--	---	--	--	--	---	--	----	------------	--

H. att oönskade händelser ska rapporteras internt?	X					X	<p>Rapportera omgående till närmaste arbetsledare som fyller i anmälan.</p> <p>Blankett ska utarbetas av AA och finnas tillgänglig.</p> <p>Kan t.ex. gälla att smittad boende behöver akut hjälp och att skyddsutrustning då inte sätts på, eller oönskad händelse t.ex. med smittad dement.</p> <p>Viktigt att alla förstår detta!</p> <p>Denna punkt är direkt straffsanktionerad av Arbetsmiljöverket.</p> <p>Det innebär att om vi inte genast rapporterar oönskad händelse kan vi få betala hög avgift.</p>	AA	2020-06-12	
--	---	--	--	--	--	---	--	----	------------	--

5. Har arbetstagarna fått information om:										
A. vid vilka symtom arbetstagaren ska stanna hemma?	X				X					

B. hur länge smittade ska vara ifrån arbetsplatsen innan de återvänder?	X				X		Problem med att det är något oklart när/om man smittar. Nu gäller borta från jobbet minst 48 timmar efter senaste symptom. Vi kommer snart att få möjlighet att testa sjukfrånvarande personal för att veta om de har Covid-19 eller annan infektion.	AA	2020-06-05	
C. att karensavdraget är temporärt indraget?	X						Information till all personal att de själva får kräva karensavdraget hos försäkringskassan. För timanställda gäller att de kan få sjukpenning för redan bokade pass om de är sjuka.	AA		
D. vid vilken tidpunkt det behövs läkarintyg?	X			X			För närvarande gäller att läkarintyg behövs först efter 21 dagars frånvaro. Information har gått ut om det.	AA		
E. att det finns smittbärapenning att söka från Försäkringskassan?	X			X			För smittbärapeng krävs läkarintyg från första dagen. Jag kontaktar företagshälsovården för att höra om de vid behov kan vara behjälpliga med detta. Informerar personalen när det är klart.	AA	2020-06-12	

6. Har åtgärder satts in för att minska smittspridning:										
A. för de egna arbetstagarna, inhyrda samt elever?	X			X			<p>Se punkterna ovan.</p> <p>Dessutom gäller att smittad/misstänkt smittad boende ska var inne i sin bostad och inte närvara vid matservering eller andra aktiviteter utanför rummet.</p> <p>Den smittade/misstänkt smittade ska i möjligaste mån endast vårdas av en person/pass, i första hand sin kontaktperson.</p> <p>Den personalen får inte vårda annan boende som är frisk utan får sköta andra arbetsuppgifter vid sidan av skötsel av smittad.</p> <p>Det kan uppstå problem på demensavdelningen om smittad/misstänkt smittad inte är sängliggande för sina symptom. AA undersöker möjligheterna till att tillfälligt flytta smittade demenssjuka till separat avdelning för att undvika smittspridning.</p>	AA	2020-06-12	

B. för kunder, leverantörer, klienter, patienter, tredje man?	X			X			Besöksförbud på boendet sedan 11 mars. Uppdatering av vår hemsida med information om detta. Regelbunden information till de boende om varför de inte får några besök. Inköp av "paddor" till varje enhet och utbildning av personalen i "WhatsApp" för hjälp med kontakt med anhöriga.	AA	2020-06-12	
C. för arbetstagare som arbetar utomlands?			X							

7. Finns rutiner för städning / desinficering på allmänna ytor för att förebygga smittspridning?	X			X			Allmänna lokaler städas normalt dagligen. Nu extra fokus på detta. Boendes rum städas som tidigare. Deras toaletter nu varje vardag. Boendes kläder tvättas som tidigare enskilt och om möjligt i 60 grader.	AA		
8. Kan arbetstagarna tvätta eller desinfektera händerna, i arbeten med smittrisk?	X						Handsprit på de boendes toaletter. Vi har beställt och ska sätta upp hållare även utanför varje boendes dörr, samt i köken. Handsprit på personaltoaletter och omklädningsrum.	Vaktmästaren	2020-06-19	

9. Finns rutiner för arbetstagare att inte äta eller dricka i utrymmen där risk för smitta finns?		X		X			Viss personalen fikar tillsammans med boende av sociala skäl ett par gånger i veckan. Vid misstanke om smitta/smitta är den boende inte ute i gemensamma utrymmen och får äta/fika i sin "bostad".	AA		
---	--	---	--	---	--	--	--	----	--	--

10. Om arbetstagare arbetar på annan plats, har den fysiska arbetsmiljön säkerställts så att:										
A. den tekniska utrustningen fungerar tillfredsställande?			X							
B. arbetstagarna har kunskap om tekniken som används?			X							
C. den ergonomiska miljön är tillfredsställande?			X							
D. belysningen fungerar tillfredsställande?			X							

<p>11. Om arbetstagare arbetar på annan plats, har den organisatoriska och sociala arbetsmiljön säkerställts så att:</p>										
<p>A. chefer och arbetstagare har lätt att få kontakt med varandra?</p>			X							
<p>B. avstämningar sker mellan chef och medarbetare så att arbetsmiljön och arbetsbelastningen är rimlig?</p>			X							
<p>C. arbetskamrater kan nå varandra via digitala kanaler?</p>			X							
<p>D. balansen mellan arbete och återhämtning beaktas?</p>			X							

12. Finns det en kommunikationsplan som:										
A. tydligt anger vem som gör och säger vad?		X		X			<p>Kommunikationsplan ska skrivas. Bör framgå tydligt hur vi gör med kontakt med anhöriga vid ev smitta / konstaterad smitta.</p> <p>Mer frekventa "månadsbrev" har efterfrågats av anhöriga.</p> <p>Vid frågor från media hänvisas till ledningen. Viktigt att hela tiden tänka på sekretess vad gäller de boende/brukarna.</p>	AA	2020-06-19	
B. ser till att samtliga arbetstagare får samma information samtidigt?		X					<p>Finns pärm på varje avdelning med senaste informationen från ledningen. Viktigt att alla börjar sitt arbetspass med att se om det finns ny information där.</p> <p>Som tidigare veckomöten där personal från varje avdelning medverkar.</p>	AA		
C. hänvisar arbetstagarna till UD och Folkhälso-myndigheten för aktuell information?	X									

13. Kan arbetstagarnas eventuella oro minskas via:										
A. regelbunden information?	X									
B. fakta?	X									
C. samtal hos företagshälsan eller liknande kompetens?	X						Information finns i pärmen på avdelningarna om vilka resurser som finns på företagshälsovården. Alla kan boka in ett samtal med företagssjuksköterska/psykolog utan att ha kontaktat arbetsledaren. Vid fler samtal eller kontakt med annan personalgrupp behövs diskussion och godkännande av ledningen.	AA	2020-06-12	
D. arbetstagarens egna förslag på vad som skulle minska oron?	X						Tas regelbundet upp på veckomöten där representanter för varje enhet är med.			

14. Finns det beredskap om många på arbetsplatsen skulle bli sjuka samtidigt?										
A. vikarier?	X				X		Vår poolberedskap räcker om ca 25 % av personalen är sjuka och de i poolen är friska.			
B. tillförordnade?										
C. extrapersonal?										

Råd om handskar till dig som arbetar inom hemtjänst.

Skydds- och undersökningshandskar skyddar dig i hemtjänsten mot nedsmutsning av händerna och minskar den mängd smittämnen du får på händerna. När du tar av handskarna så räcker det i normalfallet med att använda handdesinfektion för att händerna ska bli smittfria. Om händerna är eller kan antas vara smutsiga, till exempel efter vård och omsorg efter person som kräks eller har diarré, ska de tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion. Användning av engångshandskar som byts ofta minskar risken för smitta mellan de personer du besöker.

Det är viktigt att välja rätt handske för de arbetsuppgifter du utför.

När ska du alltid använda engångshandskar?

- Vid matlagning och servering av mat
- Vid risk för kontakt med blod, urin, avföring och sårsekret
- Vid risk för stick- och skärskador
- När du använder rengöringsmedel, disk- och tvättmedel och ytdesinfektion.

Vad ska man du tänka på när man använder handskar?

- Händerna ska tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion, om de är eller kan antas vara smutsiga, till exempel efter vård och omsorg efter person som kräks eller har diarré.
- Låt händerna torka ordentligt efter tvätt och/eller handdesinfektion innan du tar på handsken.
- Desinfektera aldrig handskarna eftersom desinfektionsmedel förstör handskarnas skyddande funktion.
- Släng handskarna direkt efter användning.
- När handskar används blir de förorenade utanpå och sprider då smitta på samma sätt som din hand gör om du inte använder handskar.
- Berör inte omväxlande smutsigt och rent, även om du har handskar.
- Ibland behöver du byta handskar vid olika vårdmoment hos samma person.
- Använd gärna en längre handske så inte rengöringsmedel eller diskmedel rinner in innanför handsken
- Använd inte ringar, smycken eller klocka under handskarna.
Naglarna ska vara korta.

Huden luckras upp under en tät handske. Detta ökar risken för hudbesvär. Händerna ska därför inte utsättas för handskar under längre tid eller oftare än nödvändigt. En tunn bomullsvante kan användas under en vanlig handske för att minska fuktigheten. Smörj händerna med mjukgörande kräm efter arbetsdagen för att skydda händerna mot uttorkning.

Vilka handskar ska du välja?

I första hand rekommenderas undersökningshandskar av nitrilgummi eller vinylplast (PVC). Handskar av nitrilgummi ger ett något bättre skydd mot kemikalier än vinylhandskar. Undersökningshandskar av vinylplast rekommenderas om du är allergisk mot gummikemikalier eller om du har handeksem. Om du eller patienten är allergiska mot latex, måste latexfria handskar användas. Numera finns även nitrilhandskar att välja som inte innehåller kända allergen.

Tabellen nedan visar förslag/rekommendationer på handskar att använda vid olika arbetsmoment. Det går bra att använda likvärdiga handskar från andra leverantörer / tillverkare. Vår rekommendation är att använda/köpa in handskar märkta med EN455 som är godkända enligt standarden för medicinska handskar.

För mer information om handskarna och vilken handske som ska användas för vad, se rubrik nedan.

Förslag/rekommendation på handskar
(dessa är upphandlade inom Region Stockholm
men andra likvärdiga handskar går också bra):

Handskens namn	Beskrivning	Material	Lämpligt användningsområde
Excellent (Abena) 	Undersökningshandske, kontaktallergenfri, extra lång	Nitril	Mathantering Omvårdnad Disk- och städning
Excellent (Abena) 	Undersökningshandske, kontaktallergenfri	Nitril	
Excellent (Abena) 	Undersökningshandske, extra kemikalietålig, extra lång	Nitril	

Handskens namn	Beskrivning	Material	Lämpligt användningsområde
Excellent (Abena) 	Undersökningshandske, extra kemikalietålig	Nitril	Mathantering Omvårdnad Disk- och städning
Milky Sensitiv (Procurator) 	Undersökningshandske, kontaktallergenfri, tunn	Nitril	
Klinion (Mediq) 	Undersökningshandske, kontaktallergenfri	Nitril	
Selefa (Onemed) 	Armbåglång skyddshandske (denna handske finns även i normallängd)	PE-plast	Vid hjälp med duschning t ex (ev vid hudvårdande behandling med mjukgörande krämer mm)

Handskguide om handskar i vården hittar du på Medicarriers hemsida:

<https://www.medicarrier.se/handskguiden/>